

Naročnina znaša:

pololetna . . . K 4—
pololetna . . . K 2—
četrtletna . . . K 1—
posamezna šte. 10 vin.

Nefrankirana pisma se
ne sprejemajo; roko-
pisi se ne vračajo.

Náša Moč

Glasiló slovenskega delavstva

Uredništvo in nprav-
ništvo v Ljubljani,
Katoliška tiskarna

Oglasi se sprejemajo
po dogovoru.

Štev. 12.

V Ljubljani, 16. februarja 1917.

Leto XII.

Amerika pred krvavim plesom.

Ljubljana, 12. febr. 1917.

Amerika še ni napovedala vojske. Kaj se vse v Ameriki zdaj godi, nam natančno ne more biti znano. Vojska je namreč že pred napovedano in zdaj že z vso ojstrostjo izvajano našo poojstreno podmorsko vojsko redni promet in občevanje postavila na glavo. Kaj je pomenjala včasih pot v Ameriko? Kako hitro so se menjavala pisma pred vojsko z Ameriko. Skok čez tisto veliko lužo, ki ji pravijo Atlantski ocean. Je bil takorekoč nekaj vsakdanjega. Kmalu si bil tam, če si imel denar. In kadar se je kaj mudilo, si brzojavil. Danes? Promet z Ameriko je bil že pred vojsko takorekoč ustavljen. Z našo zaporo na morju je zdaj onemogočen. Dve ameriški ladji sta odpluli iz Amerike, odkar velja morska zapora.

Amerika vojske še ni napovedala. Čaka, da bo potopljena brez svarila kaka ameriška ladja ali pa kak ameriški podanik. Z nami Avstrijci Američani še sploh diplomatskih zvez niso prekinili.

Z odločnim Wilsonovim prelomom diplomatskih zvez z Nemčijo vsi Američani niso zadovoljni. Močno delajo pristaši miru, in nasprotniki vsake vojske, pacifisti jim pravijo, po naše bi jim rekli miroljubi, za to, da bi sploh Amerika ne napovedala pustološke vojske. Vprašanje vojske z Ameriko zdaj toraj stoji.

Z nevtralnimi državami Wilson ni imel sreče. Povabil jih je namreč, naj bi se pridružile njegovemu nastopu. Sicer so vse ugovarjale proti naši morski zapori, toda vse so tudi izjavile, da Wilsonu ne bodo sledile. Celó Rusija, tako se je pisalo, ni zadovoljna z nastopom Združenih držav. Kar tiče evropskih nevtrálnih držav, je ta reč precej umtjiva. Evropski državni organizmi so že

stari, Združene države so pa še pravzaprav zelo mlade, vladajo še popolnoma drugače, kot evropske. Evropa se bije, države sporazuma zavise od Amerike v denarnem in v blagovnem oziru, ampak niti nam sovražne države bi morebiti ne vidèle rade, da bi Amerika Evropi narekovala, kakšen mir naj sklepa. Izključeno ni, dasi je misel drzna, da je sporazum na našo mirovno ponudbo tako robato odgovoril le za to, ker je v mirovno zadevo posegel Wilson s svojo mirovno noto; češ: tako se bomo najlože odkrižali Wilsonovega vmešavanja v evropske zadeve.

Hiter Wilsonov nastop proti Nemčiji po proglasitvi nemške zapore se lahko še drugače razklada, kakor če ga razlagamo naravnost, kot mislimo navadni smrtniki. Ne smemo prezreti, da so državniki zviti ljudje, ki gledajo vzgojeni po načelih, ki niso katoliška, kako naj bi nasprotnika ali pa tudi prijatelja pošteno ukanili. To je sicer zelo žalostno načelo, ampak, tako se izgovarjajo, da gre predvsem za uspeh in da se za dosego namena lahko uporablja vsako, še tako podlo in nesramno sredstvo laži, obrekovanja, natolcevanje, nesramnosti in goljufije: stvari, ki jih katoliška morala najostreje in najbrezobzirneje obsoja.

Stric Sam, tako namreč tudi pravijo Združenim državam, živi v večnih skrbeh pred Japonci, ki so sicer naši sovražniki, a prav za prav sporazumu niso dosti več pomagali, kolikor so mu pomagale Združene države. Rumene opice, tako so rekli Rusi Japoncem v japonsko-ruski vojski, hočejo nadvlado v Aziji in na Tihem morju, ki sega do zahodne ameriške obali. V slučaju vojske bi Združene države potrebovale precej časa, predno bi mogle ugnati Japonce v kozji rog, ker za vojsko niso nič kaj posebno pripravljene. Zdaj, ko so strune med Nemčijo Ameriko diplomatsko počile, se pripravlja Amerika

za vojsko. Če se pa res pripravlja na vojsko proti nam in Nemčiji, je pa le reč, ki ni čisto gotova. Kaj, če se pripravlja na vojsko z Japonci? Kaj, če je nastopila proti Nemčiji le za to, da prikrije svoj pravi namen. Seveda, tudi to je le domneva, a v politiki so včasih domneve najbujnejše delujoče domišljije dejstva.

Položaj postaja vsekakor vedno zanimivejši še posebno tudi za to ker se niti samostojne srednje ameriške in južno ameriške države niso hotele pridružiti stricu Samu v Vašingtonu in so povedale, da bodo hodile svoja pota. Geslo: Amerika Američanom je sicer lepa reč za Američane, a srednja in južna Amerika sta le drugačni, kakor severna Amerika. V Združenih državah živi in ji daje zunanji vtis germanški življenj: v prvi vrsti angleški pokoljenci. Združene države sicer trpe in se navidezno ne zanimajo za nobeno veroizpoved; dejansko so pa le severni Američani v večini pripadniki raznih protestantskih sekt. Osrednjo in južno Ameriko je pa obljudilo latinsko plemo: Španci in Portugalci. Puhlo svobodomiselnostvo je sicer vkovalo katoliško cerkev tudi v srednji in v južnih ameriških ljudovladah v spono, a kljub temu je narod in njegovo mišljenje katoliško. Stric Sam zato v latinskih ameriških ljudovladah ni priljubljen in se ga boje, ker sodijo morebiti upravičeno, da bi jih rad vse skupaj pozobal. Ne čudimo se zato, da tudi v osrednji in v južni Ameriki Wilsonovo snubljenje ni uspelo.

Glasiuk

Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze.

Omejitev dela v tobačnih tvornicah.

Znano je, da se namerava delo v tobačnih tvornicah omejiti. Razlogi so: vojska. Sicer se pridela v Avstriji, na

Ogrskem in v Bosni precej tobaka, ta pa ne zadošča, da bi se potrebščine tudi pokrile. Večji del tobaka so dobivali z Nizozemskega. Nizozemska sicer v vojsko ni zapletena, a njena trgovina vse eno veliko trpi vsled zapore na morju. Cene tobaku so zelo poskočile, ker so tudi voznine na ladjah višje. Nakup tobaka v inozemstvu v velikih množinah tudi zmanjša vrednost našega denarja, kar seveda ni dobro. Tobačna režija je zato kupovala najpotrebnejše reči. Zakaj se ni pridelalo veliko tobaka doma smo pa že povedali v zadnji številki našega lista. S tem, kar se je kupilo in z zalogami se je dozdej izhajalo, ker so bile zaloge velike. Zdaj so se pa pričele krčiti. Nihče ne more vedeti, kdaj se bo vojska končala. Da se pa bo prebila in ostala doba vojske in prvi čas po njej, ko se tudi ne bodo lahko dobile potrebne množine tobaka, bodo dva poldneva ustavili delo. Prizadeto delavstvo na plači ne bo prizadeto, ker bo dobivalo popolno plačo. Drugačno postopanje bi bilo tudi čudno, če bi znesek, ki so ga dovolili kot draginjsko doklado, na drugi strani zopet odtegnili. Seveda se bodo izplačale doklade tudi ob radi omejitve prostih poldnevih. Odredba finančnega ministra namreč izrecno izjavlja, da doklad ne bodo izplačevali le za tiste čase, za katere se ne izplača plača.

Obenem bodo izpremenili tudi način dela. Delo strojev bodo zopet nadomestili z ročnim delom, da bodo tako izdelavanje omejili. Nastale bodo seveda gotovo zato tudi težave, ki se bodo morale s pametnim nastopom premagati. Glavno ravnateljstvo zasleduje najboljše namene in hoče, da ne bo radi izpremembe nihče prikrajšan. Natančno namreč ve, da se posebno starejše delavke in tiste, ki so bile vedno zaposlene pri strojih, ne bodo lahko privadile ročnemu delu. Odvisna bo pač izpeljava izprememb zelo od dobre volje voditeljev oddelkov in vodstva tvornic. Da se bo delavstvo prilagodilo izpreme-

njenim razmeram, se sme kot gotovo pričakovati.

Kaj nas še vse čaka, ne vemo. Nihče ne ve, če se bo s sedanjo omejitvijo dela že dosegla tista mera, ki se namerava. Mogoče se bo moral obrat še bolj skrajšati, ampak nikar ne glejmo še črnejše bodočnosti kakršna je že sedanjost. Naša Zveza bo kot vedno, tudi v bodoče v celi meri izvedla svojo dolžnost. Tudi tobačno delavstvo naj se jo za to še bolj oklene, kot se je dozdej.

V ljubljanski tobačni tvornici se ne dela ob torkih in ob četrkih popoldne.

× × ×

Monopol za sladila, med njimi tudi saharin, je s cesarsko naredbo uveden v Avstriji.

Posnemanja vredno. 50 minut dela in 10 minut odmora devetkrat na dan so uvedli v Švici. Listi poročajo, da se je to zelo obneslo. Pišejo: Po zadnjih poročilih švicarskih tvorniških nadzorstev so v 3 nadzorovalnih okrajih šivalnega oddelka neke tvornice uvedli s 50 minutnim obratom zanimiv poizkus. Delu 50. minut sledi odmor 10 minut. Delavke morajo na prosto. Naprava se je obnesla; delavke zaslužijo več, kot so prej. Izdelale so 25 odstotkov več kot prej. Delati so pričeli ob pol 8. zjutraj. Delalo se je 9 krat 50 minut.

Smrtna kosa:

Celovec: Nežika Sadjak.

Landskron: Berta Antl.

Schwaz: Alojzij Unterlechner.

Hainburg: Terezija Renner.

R. I. P.

Modri ljudje.

Zimo, ki je zdaj zavlada z vso silo in močjo, delavstvo posebno težko čuti. Posebno pomanjkanje premoga je reč, ki delavstvo prizadene. V Ljubljani trpi posebno nočna razsvetljava, ker

odvedli v zapor. Obglavili Vas bodo; kot morilec boste prišli pred Boga, ki ve, kakšen strašen zločinec ste Vi.«

Tis je stal za vrati, kakor da bi bil okamenel. Gledal je skozi luknjo ključavnice, kako je beračica odhajala. Ko je izginil zadnji odsev svetilke, je strašno zakričal; kakor mrlič se je zgrudil; njegovo truplo se je zvalilo po stopnicah v klet.

IX.

Prvi jutranji žarki so padali v sobo, v kateri je izvedel Tis svoj morilni napad na bolnega starca. Dve voščeni sveči sta stali poleg križa na mizi; oljčina vejica se je nahajala v stekleni posodi napolnjeni z blagoslovljeno vodo.

Starčevo truplo je ležalo nepremično na hrbtu v postelji. Če si sodil po njegovih bledih licih in po potezah njegovega obraza, si moral misliti, da je že zahtevala smrt od njega njegov zadnji zdihljaj. To pa ni bilo res. Še so se njegova prsa premikala kakor da se je šele pričel boriti s smrtjo in kakor da

premoga seveda tudi mestni elektrarni manjka. Res: v Ljubljani bi lahko godrnali, ker je za dovoz premoga tako slabo poskrbljeno, ko imamo le na Kranjskem v Zagorju, v Kočevju in v Št. Janžu premoga dovolj. Nam se zelo zdi, da okorni gospod vsegamogočni birokracij zopet enkrat ni znal pregledati položaja in poskrbeti, da bi bili profitlačni premogokopi dobavili že poleti dovolj premoga. Zdej pa delavec zmrzuj. Sicer pa kar tiče naše elektrarne, povemo kar odkrito, da bi te mizerije ne bilo, če bi na našem rotovžu bil pravočasno skrbeli za to, da bi se bili preskrbeli z elektrarno, ki bi jo bila gonila vodna sila. Takorekoč med neštetimi »vodnimi silami« leži Ljubljana, njeno elektrarno je pa koncem 19. in začetkom 20. stoletja gonil parni kotel! A še zdaj se ne čuje z rotovža pametna beseda, da bodo po vojski opustili sedanjo na premog navezано staroveško elektrarno in jo nadomestili z vodno silo gonjeno moderno elektrarno. Ali čakajo, da se bo posrečilo nekemu strokovnjaku iznajti plošče, s katerimi bo kar potem solčnih žarkov izvajal elektriko?

Kaj vse vojska igraje odpravi.

Delavski listi so že celo večnost zahtevali, naj se v pekarnah in v slaščičarnah odpravi nočno delo. Ozir na fine želodce, ki so zahtevali sveže maslene kifeljce, maslene žemlje in take dobre reči zjutraj pri zajtrku so bili višji kot pa delavčevo zdravje. V zadnjih treh letih so pa nočno delo pekov in slaščičarjev odpravili v Nemčiji, na Ogrskem in v Švici. V nedeljo je izšla tudi pri nas v Avstriji ministrska odredba, ki prepoveduje vsa dela za pripravo kruha ali drugačnega peciva v pekarnah in v slaščičarnah od 9. zvečer do 5. zjutraj. Ta prepoved velja tudi za vse druge obrate, ki pečejo kruh in pecivo za hotele, kavarne, zabavišča itd. Izvzete so pekarnice pod vojaško upravo. Z ozi-

Skopuh.

H. Conscience.

»Moja oporoka! Moja oporoka! je Tis obupano tulil.

»Poglejte, kaj da delam!« je nadaljevala beračica.

»Grom in peklo!« je kričal Tis. »V drobne kose jo bo raztrgala! Moje upanje! Moje življenje! Ket, umorila me boste!«

Na premikanju luči je zapazil, da se žena oddaljuje. Še zadnjič je poizkušal jo pregovoriti in ji je rezko klical: »Ket! Ket! Ne odhajajte! Odprite! Odprite! Pustiti me toraj hočete v tej strašni kletni grobnici, da bom na lakoti umrl?«

»To bi bila le pravična božja kazen,« je odgovarjala beračica, »če bi umrli na tak način, na kakršen ste nameravali usmrtiti strica Jana. A taka smrt bi bila za Vas preveč mila! Takoj boste oproščeni. Šla sem k županu, ki je poslal poljskega čuvaja, da skliče ljudi skupaj, da bodo odprli vrata in da Vas bodo izpustili. Vaši roki Vam pa bodo zvezali na hrbtu. Takoj Vas bodo

bi se bila duša šele zdaj ločila od njegovega telesa.

Nad starcevim obrazom se je sklanjalo dekle, ki je napeto pozorno gledala, če je še kako znamenje življenja v njem. Vsled žalosti ali radi veselja se je treslo in plakalo, kakor je že starec dihal.

Cecilija je že eno uro jokala tihe solze; starega strica je s poljubi poizkušala zopet poklicati v življenje nazaj.

Vana je stala pri koncu postelje pripravljena, da vsak trenutek priskoči Ceciliji na pomoč.

Bart z materjo sta klečala v kotu sobe in molila.

Župnik je bil že pri bolniku. Podelil mu je bil zakrament poslednjega sv. olja. Tudi zdravnik je bil že prišel k starcu. Izpoznal je takoj, da je starec oslabel vsled lakote. Zapovedal je zato, naj mu z žlico vlivajo redno nekoliko juhe in zdravila, ki jih je bil zapisal.

Cecilija je vlila stricu že štiri žlice mesne juhe. Zdelo se ji je, da to starcu dobro de.

rom na krajne razmere pa smejo deželne oblasti razširiti prepoved nočnega dela od 10. zvečer do 6. zjutraj. Odredba velja sicer le za čas vojske, a vlada namerava nočno delo v pekarnah in v slaščičarnah postavno v primernem trenutku popolnoma prepovedati.

Za gozdne delavce.

Poslanec Gostinčar je vložil na poljedelsko ministrstvo prošnjo za izboljšanje plač gozdnim delavcem na Vojškem v idrijskem okrožju. Ker je Gostinčar tudi osebno interveniral v tem smislu je upati da se bode ministrstvo usmislilo teh siromakov in dovolilo primerno izboljšanje plač.

Škodljivost bank.

Drugi članek »Reichspošte« o škodljivosti bank izvaja:

Velike zasebne banke so danes tako denarno mogočne, da popolnoma določajo uporabo denarja, s katerim razpolaga ljudstvo, one določajo kurze in zato tudi vrednost državnih in občinskih papirjev, tako vplivajo na celotno narodno gospodarstvo, da bi morale biti tako upravljane, da bi ne koristile le in izključno zasebnikom, marveč celoti: ljudstvu. To se pa ne godi. Bankam gre le za to, da zaslužijo, za to jim ne gre, če škodujejo celoti: ljudstvu. Kadar posredujejo posojila in ko dovoljujejo posojila, jim gre pred vsem za njih dobiček; dobičkaželjnosti jih vodi tudi pri njih lastnih tvornicah. Zdaj uvajajo to načelo tudi v kupčiji živil in blaga, katere so se polastile.

Koliko ljudske krvi in narodnega mozga izsesajo banke, kadar ribarijo na borzi, smo že povedali. Med vojsko so se banke poprijele tudi kupčije. Izpopolnile so že obstoječe blagovne oddelke in ustanovile nove; posamezne banke se pečajo danes z blagovno in s trgovino živil, nakupujejo in prodajajo v velikem in sicer so tako pohlepne po dobičku, da svet kaj takega še ni doživel. Na Ogrskem se je pričela prava draginja živil, ko so velike budimpeštanske banke dobile pravico, da so smele na debelo kupovati in prodajati živila. Katoliški poslanec Szmrecsany jim je v ogrskem državnem zboru očital, da so zagrešile budimpeštanske banke med vojsko največje oderuštvo. Banke so zlo z neovirano špekulacijo in z brezmejnimi delovanjem agentov in meštarjev povečale. Ogrska kreditna banka (Rotšildova) je že napravila tak dobiček, kolikor znaša njena cela glavica. Na Dunaju so razmere skoraj ravno take kakor v Budimpešti. Kjer so se kar na debelo in v velikem navijale cene živilom, blagu, vojnim dobavam,

so, kakor so dognala sodišča in časopisje, večinoma te nečedne kupčije vodile banke in so bile v nje zapletene. Seveda, same kot take banke niso nastopale s premoženjem akcionarjev, pač pa so posamezni bančni ravnatelji in prokuristi, ki so z javnim in s tajnim denarjem bank poljubno gospodarili in skoparili.

Medtem ko banke večji del denarja uporabljajo za to, da pridobivajo posameznikom na polju industrije in trgovine oderuške obresti, trpe tisti deli narodnega gospodarstva, ki niso tako dobička plodni, na pomanjkanju cenenege kredita. V korist dvomljivega svetovnega industrializma se najbolj zanemari domača proizvodnja in njen napredek na korist svetovnemu industrializmu. Nemški narodni ekonom pravi, da se v Nemčiji odpro lahko še cele pokrajine poljedelstvu: dosedanja močvirja in puste. Profesor Ballod pravi, da bi pri primernem obdelovanju zemlje Nemčija lahko preživela do 120 milijonov ljudi. Bi li ne bilo boljše, če bi bili s kreditom izboljšali polja, dom, kakor da so se lovili za dobičkom po svetu? Ne velja li to še v večji meri za Avstrijo in za politiko njenih bank. Stotisoče ljudi bi dobilo dela, zaslužka in kruha pri izsuševanju in obdelovanju naših močvirij! Ne bili bi imeli tolipo izseljencev, kolikor jih je zdaj teh naših modernih sužnjev Amerike in drugih držav. Zakaj se tako težko dobi kredit za izsuševanje močvirne zemlje? Pač, tudi velebanke se v gotovi meri pečajo z zemljo in s poljem, kot posejvalci ali podjetniki. Posojil kmetom za izboljševanje zemljišč pa ne podeljujejo, ne pogozdujejo velikopotezno; ne izvajajo velikih del za namakanje zemlje; one dovoljujejo posojila ali pa same delajo sledeče kupčije: razkosujejo zemljišča, parcelirajo v velikem polja, sekajo gozdove, monopolizirajo zaklade zemlje v oderuške namene, špekulirajo s stavbišči, roparsko izčrpavajo zemljo, izpreminjajo rodovino zemljo v parke in v lovišča za zabavo velikomestnih denarnih mogotcev. Povesti o izgnanstvu kmetov iz mnogih gorskih pokrajin na Tirolskem, Štajerskem (tudi na Kranjskem ni čisto nič boljše. Op. prevajevalca) po lovu željnih bankirjih, povesti o uničenju ogrskih in bosanskih gozdov, povesti o odiranju bosanskih kmetov po ogrski agrarni banki glede na odvezo rent niso nič manj žalostne kakor povesti o posredovanju zemljiških špekulacij v Berlinu, kjer so gotove družbe tako izrabljale kupčijo s stavbišči, da so poleg velikanskih nagrad in provizij lahko razdelile do

100% dividend, kot povesti o oderuških obrestih na prva posojila dunajskih stavbišč in nemogočih posojil na drugem mestu.

Banke zasledujejo geslo, doseže naj se kolikor mogoče velik dobiček na škodo naroda in države. Čisti dobiček desetih dunajskih bank je znašal l. 1913 po velikih odpisih in uračunajoč izredno visoke upravne stroške in nagrade 1374%. V zadnjih vojnih letih se je seveda dobiček še znatno zvišal, dasi so delali umetne bilance, da državi prikratijo kolikor mogoče veliko davka na vojne dobičke. Dobiček se je gotovo podvojil. Ob taki politiki bank kredit ne tvori več gospodarske pomoči, marveč oderuštvo. Znani gospodarski politik Edvard Hahn je rekel, da je 8% dobiček pri posredovalni kupčiji veliko previsok. »Naš kapitalizem ne računa z zmernim, marveč z neizmernim obrestovanjem. Banke pa 'zaslužijo' še neizmerno več. (Katoliška morala seveda tako oderuštvo najstrožje obsoja. Taki neizmerni dobički so smrten greh in so še zdaj po naukih sv. Cerkve prepovedani. Opozoril bi ob tej priliki na zdaj že manj znano delo rajnega Belca o 'Obrestih'. Op. prev.)

Na splošno gospodarstvo učinkuje novo delovanje bank takole: Vedno večje bogastvo se kupiči v rokah posameznih špekulantov in rentnih družb na račun splošnosti. Nadomestitev nešteti samostojnih srednjih in malih gospodarskih obratov z velikimi obrati v obliki monopola. Prevelika zapletenost domovine v svetovno gospodarstvo in zanemarjanje domače proizvodnje, vsled česar so nastale vsled vojne krize, ki se posebno čute glede na živila. Na celotno gospodarstvo so vplivale banke: gotove panoge, ki prinašajo neizmerne dobičke, so se preveč razvile; druge, koristne leže na tleh. Dvomljiva svetovna podjetnost dobiva neomejen kredit, koristna, a ne dobičkonosna podjetja ne dobe kredita.

Moremo li tako kreditno organizacijo prenesti v bodočnost? Ali se vojskujemo za kulturo, svobodo in pravico za to, da bančni ravnatelji ne bodo upoštevali zahtev gospodarskega življenja? Ali se vojskujeta delavec in meščan za to, da mu bankirji draže stavbišča in stanovanja? Ali se vojskujejo kmetje za to, da smatrajo bankirji njih zemljo za predmet špekulacije in zabave? Ali se mali obrtniki in delavci pehajo za to, da njih privarčevani groši služijo kreditu za razkošje? Ne! Banke so postale danes tako velike, razpolagajo s tako velikanskimi glavniciami, odločujejo tako našo gospodarsko bo-

dočnost, da tvorijo javno zadevo prve vrste in se morajo tudi kot take smatrati. Banke, ki nakupičujejo vse premakljive glavnice naroda in gospodarstvo ž njimi, se morajo tako preosnovati, da bodo res odgovarjale koristim države, naroda in zdravem napredku narodnega gospodarstva. Denar zaslužen v potu naroda mora dobiti zopet narod. Ne smejo se bogatiti ž njim posamezniki, da uničujejo temelje zdravega narodnega gospodarstva. Banke so danes samostojne države v državi, z odločnimi odredbami morajo služiti državi, narodu.

Objavljeno razpravo v »Reichsposti« je spisal dr. Eberle. Nam ni povedal sicer nič novega, a prav je, ker se s to perečo rak rano peča dunajsko krščansko socialno časopisje. Nekaj bo gotovo razprava koristila v boju proti pohlepu po denarju, po tistem pohlepu, ki je zavodil že Izraelce v puščavi, da so plesali okoli zlatega teleta. Banke se bodo morale izpremeniti. A druge poti ni, kot da se izpremene v splošnosti koristne zadrage.

Spanec noče priti, ako nas mučijo bolečine, kadar trpimo na preveliki nervoznosti, če stare rane zopet začno boleti ter pri drugih vsakojakih bolečinah. Pri takih slučajih naj spomnimo na Fellerjev, bolečine tolažeči, živce pomirjujoči rastlinski esenčni fluid z znamko »Elsa-fluid«. To izborno domače sredstvo učinkuje pri bolečinah vseh vrst zelo blagodejno, pomiri živce in prinese zaželjeni spanec. Na 100.000 zahvalnih pisem in številna zdravniška priporočila potrjujejo visoko vrednost tega dobrega domačega zdravila. Predvojne cene: 12 steklenic stane vsepovsod franko le 6 K, pošlje jih edino pristne lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzatrž št. 264 (Hrvatsko). — Ravno tu se lahko naroče Fellerjevo milo odvajajoče rabarbarske kroglice z znamko Elza-kroglice. So najprijetnejše odvajilo, gotovega, a ne neskladljivega učinka in na vsak način prednjačijo drastičnim, črevo dražečim odvajilom. 6 škatlic stane franko le 4 K 40 vin. Obe domači sredstvi naj bi bili vedno pri rokah. Mnogo jih ječi od muk, povzročenih po kurjih očesih, in sežejo pri tem v odpomoč po nožu, ki je v takih slučajih storil že mnogo zla. Takim bralcem se lahko in za mal denar hitro pomaga, če naroče za 1 ali 2 kroni Fellerjeve uničevalce kurjih očes. (ef)

Okno v svet.

Koliko stane svetovna vojska? Velika trgovska banka v mestu Bazel v Švici je izračunala, da višina do 31. decembra 1916 izdanih vojnih stroškov znaša 360 milijard frankov. V to vsoto pa niso vštete izgube na človeški delovni sili in gospodarska škoda v vojnih ozemljih. Kako velika je pravzaprav svota 360 milijard, vidimo približno šele tedaj, ako pomislimo, da se je od časa, ko je Kolumb odkril Ameriko in do danes izkopal na celem svetu samo za 85 milijard frankov zlata. Stroški gradnje vseh železnic na svetu, ki so skupno dolge 1.100.000 km, niso znašali niti 300 milijard. Velike planine, nebotične gore je človeška roka prevrtala in je po celem svetu položila železniške tračnice, vendar izdatki gradnje železnic v 90 letih daleč zaostajajo za stroški sedanje svetovne krvave vojske.

Predstave za otroke so se v »Kinu Centralu« zelo priljubile občinstvu. Vse, kar se predstavlja pri takozvanih »predstavah za otroke«, je prikrojeno za otroško dušo. Vidimo lepe pravljice in vesele prizore, ob katerih zveni zvonki smeh otrok tako srebrno, da se mora otajati najbolj trdo srce. Zato k tem predstavam radi pridejo tudi odrastli, ki se ob veselju otrok razvedre. Prihodnje predstave za naše malčke bodo v soboto 17. t. m. ob 4. uri popoldne, v nedeljo 18. t. m. ob pol 11. uri dopoldne in ob 2. uri popoldne ter v ponedeljek ob 4. uri popoldne. Ob tej priliki moramo omeniti, da je »Kino Central« v zadnjem času priredil tri brezplačne predstave za dnevno zavetišče ubožnih ljubljanskih šolskih otrok. Vsakokrat je bilo gledališče polno ubožnih deklic in dečkov, ki so prihiteli k pouku in zabavi pod vodstvom svojih učiteljic in učiteljev. Podobe je vsakokrat v kratkem razlagal g. ravnatelj Jeglič. V kratkem se vrši zopet taka brezplačna predstava za »Dnevno zavetišče«.

»Satanove žrtve« — zopet velikansko kinematografsko delo v »Kinu Centralu« v deželnem gledališču. V soboto 17. t. m. ob 1/2 6., 7. in 1/2 9. uri zvečer, v nedeljo 18. t. m. ob 3., 1/2 5., 6., 1/2 8 in 9. uri zvečer ter v ponedeljek 19. t. m. ob 1/2 6., 7. in 1/2 9. uri zvečer videli bomo najnovejše sloveče delo »Satanove žrtve«, ki se meri z najslavnejšimi filmi in ki slovi tudi kot propagandni film proti alkoholizmu. Uprizoritev je velikanska.

Mackensenov prehod preko Donave. Kdor bi si kedaj mislil, da bomo kedaj navzoči ob tem velikem zgodovinskem trenutku, ki je odločil usodo Rumunije. In vendar nam je to preskrbel »Kino Central« v deželnem gledališču, ki nam bo v filmu predstavljal vse to pri vseh predstavah v soboto 17., o nedeljo 18. in v ponedeljek 19. t. m.

Izdajatelj in odgovorni urednik **Mihael Moškerc.**
Tisk Katoliške Tiskarne.

PRILJUBLJENA

je lepota in ona je za sleherni ženo sredstvo, pridobiti si veljavo v družabnem življenju, v rodbini in na svetu. Lepota obraza, vratu in rok lahko vsaka ženska doseže po uporabi Fellerjeve pomade za obraz in varstvo polti »Elza«. Ista odstranjuje pege, nesnago, zakažne črve, mozoljce, naredi polt mehko, nežno in rožnato, in jo rabi mnogo tisoč žensk z velikim uspehom. Ne sme se pa uporabljati škodljivih sredstev, nego naroča naj se pristna pomada za varstvo polti »Elza«. Predvojne cene: 1 lonček stane 2 K kot dodatek. 2 lončka 5 K franko. Ravno tako priljubljeno je Fellerjevo boraksovo milo (80 vinarjev) in Fellerjevo limbarjevo milo (1 K). Dobiva se le pri E. V. Fellerju v Stubici, Elza trg št. 264.

A. & E. SKABERNÉ, Mestni trg šte. 10

Velika zaloga manufakturnega blaga, različno sukno za moške obleke, volneno blago, kakor ševijoti, popelin, delen, itd. za ženske obleke. — Perilno blago, cefirji, kambriki, batisti v bogati izbiri. Različno platno in šifoni v vseh kakovostih in širinah; potrebšine za krojače in šivilje. Flanelaste in šivane odeje, različne preproge za postelje, kakor tudi cele garniture. — Novosti v volnenih in svilenih robcih in salih. Namizni prtji, servijeti in brisalke iz platna in damasta. Priznano nizke cene!

Najboljša in najcenejša zabava
v Ljubljani je v

Kino Central

v deželnem gledališču.

Obiskujte vedno »Kino Central«, kjer se za mal denar dobi bogato razvedrilo!

Islandski

Caraghee - mah

služi za pripravo nadomestka jedilnemu olju; ta nadomestek ne vsebuje oljne maščobe, po okusu pa ga nadomešča in je zdravju popolnoma prikladen.

Zavitek mahu za pripravo 1 l tega nadomestka velja R 1 - ali v boljši kakovosti . . . . . R 1 30

zavitek za 2 litra nadomestka boljše kakovosti . R 2 40

Dobi se pri **M. Špenko** v Ljubljani, Kopitarjeva ulica, kakor tudi že pripravljen tekoč nadomestek olja za takojšno uporabo 1 liter K 2 - (Tekoč nadomestek olja se po pošti ne pošilja.) Poštna naročila in denarne pošiljatve naj se pošiljajo na **IVAN DEŽMAN, LJUBLJ. Kopitarjeva ul. 6**

Gospodarska zveza v Ljubljani

ima v zalogi

jedilno olje, čaj, kakor tudi vse drugo specerijsko blago.

Oddaja na debelo!

Za Ljubljano in okolico je otvorila

mesnico

v semenišču v Solskem drevoredu

kakor tudi

specerijsko trgovino

na Dunajski cesti šte. 30.

Kdor pristopi kot član h „Gospodarski zvezi“, dobi izkaznico, s katero ima pravico do nakupa v mesnici in trgovini.

Posebni oddelek za pletenine in perilo. Vse vrste spodnje obleke za ženske in moške, kakor: srajce, hlače, krila, bodisi iz šifona ali pa tudi pletene iz volne ali bombaža. — Največja izbira v nogavicah v vseh barvah kakor tudi v vseh velikostih za otroke. — Predpasniki najnovejših krojev iz pisanega blaga, šifona, listra in klota. Stezniki ali moderci od najcenejših do najfinjših. Fini batistasti, platneni in šifonasti žepni robci. — Zaloga gosjega perja in puha. Vedno sveže blago!